

allianssi

Art Against Racism – rasisminvastainen taidetyöpaja nuorille

Asta Rentola
Yhdenvertaisuussuunnittelija
Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry

Taustaa

- 2004-2008 [Samaa maata](#) -videokilpailu
- 2009 [\[statement\] - videoi rasismia vastaan!](#) -kilpailu
- 2010 **Art Against Racism taidekisa** (valokuva, sarjakuva, kirjallinen ilmaisu) ja **nuorten taidetyöpajaviikonloppu** (opinnäyte / Humak)
- 2011 Näyttely Galleria Sarjakuvakeskuksella
- 2011 Testi: **Art Against Racism -työpaja Malmin nuorisotalolla ja nuorisotyöntekijöiden koulutus**

humak

Taustaa

Suomalaisessa nuorisotyössä ei uskalleta puhua rasismista, vaikka haluttaisiinkin. Nuoret ovat uskaliaita tarttumaan aiheeseen, kunhan heille annetaan siihen mahdollisuus ja tila. --- Rasismista puhuttaessa tulisi uhrinäkökulma viedä yhteiskunnalliselle tasolle ja keskustella rasismista yhteiskunnan rakenteissa lepäävänä ilmiönä. Rasisminvastaista nuorisotyötä voi tehdä kantasuomalaisen nuorten keskuudessa ennaltaehkäisevästi. Rasisminvastaisessa toiminnassa tulisi tehdä työtä taustaltaan monikulttuuristen nuorten aktivoimiseksi.

Jenni Koskensuu ja Ksenia Peltovuori, HUMAK

Taustaa

Art Against Racism -taidetyöpajassa taide toimi inspiraationa hedelmällisille keskusteluille sekä nuorten että nuorten ja aikuisten kesken. Nuoret kokivat saaneensa taiteen avulla välineitä itsensä ja rasisminvastaisuuden ilmaisuun. Nuoret kokivat saaneensa myös rohkeutta puuttua rasistisiin tilanteisiin, mikä on osa työpajassa alkanutta voimaantumisprosessia.

Jenni Koskensuu ja Ksenia Peltovuori, HUMAK

Näkökulmia

- Jokaisella on kykyä, oikeus ja mahdollisuus taiteen tekemiseen ja sen käyttämiseen.
- Rasismi on yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen ongelma, ei yksilön
  - yhteiskunnan rasismia tukevat rakenteet tulee tehdä näkyväksi
  - kuka tahansa voi ilmaista rasisminvastaisuutta, vaikka ei olisikaan sitä kokenut
  - rasisminvastaisuus nuorisotoiminnassa on rasisminvastaisen yhteisön kasvattamista.

AAR-prosessin tavoitteet

- tarjota nuorille väline käsitellä rasismia ja rasisminvastaisuutta heistä lähtien, taidetta avuksi käyttäen
- nuoren kompetenssien vahvistaminen rasisminvastaisena, aktiivisena kansalaisena: **tiedot**, yksilölliset ja yhteisölliset **taidot**, **asenteet + toiminta**
- tukea rasismia kohdanneita nuoria
- luoda menetelmä nuorisotyöhön, jonka avulla nuorisotyöntekijä voi tukea rasisminvastaisen yhteisön kasvua

Yhteisötaide

TARVE: Nuorilla on tarve ja oikeus prosessoida rasismia.

HAASTE: Abstraktin, omakohtaisen, poleemisen ja herkän aiheen prosessoiminen voi olla vaikeaa.

TAIDE:

- Tutkii ja tulkitsee tunteita, suhtautumistapoja, arvoja ja kokemuksia ja tekee ne näkyväksi
- Muuttaa "toisen" kokemukset "minun kokemuksiksi"
- Etsii uusia toimintamuotoja ja ajattelumalleja yksilölle ja yhteisöille
- Minuuden kehittyminen, voimaantuminen ja toiminta yhteiskunnassa

Yhteisötaide

- Yhteistoiminnallista: **jokaisen työskentely vaikuttaa muihin**
- **Mahdollistaa sen, että nuori määrittelee valmiuksiensa mukaan prosessin koon ja syvyyden**
- Rajat ylittävää toimintaa, joka mahdollistaa kohtaamisen ja yhdessä tekemisen
- Taustoiltaan monikulttuuristen nuorten ääni kuuluville rasisminvastaisessa nuorisotyössä
  - rohkaisee ottamaan kantaa rasismiin
  - poistaa uhrinäkökulman – kyse kaikkia koskettavasta asiasta

Von Bonsdorff 2006, Pääjoki 2004, Huotari 2010, Sava 2007, Timonen & Törmi 2009, Hiltunen 2009

Työpajat Malmin nuorisotalolla

- Nuorille kerrottiin, että kyseessä on testaus, jossa kehitetään rasisminvastaista nuorisotyötä
  - Keskustelu ohjaajien kesken jokaisen tapaamisen jälkeen
  - Palaute nuorilta jokaisen kerran alussa ja lopussa
  - Pidempi keskustelu nuorten kanssa viimeisessä sessiossa

AAR-pajojen tavoitteet ja toimintamuodot

Tavoitteet	Toimintamuodot
Ryhmäytyminen	Tutustuminen, leikit ja harjoitteet
Ilmiöön / teemaan tutustuminen ja herkistyminen	Mediatekstit, keskustelut, kokemusten jako
Identiteetin vahvistaminen, voimaannuttaminen toimimaan itseä ja toisia kunnioittaen	Henkilökohtaiset harjoitukset, kontaktiharjoitukset, rohkaisevat esimerkit
Ajatusten ja suhtautumisen monimuotoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen pohtiminen	www.keks.fi -sivujen harjoitteet: ennakkoluulojen kohtaaminen
Rakentavan toiminnan taitojen oppiminen	Draamaharjoitteet
Otaa kantaa rasismia vastaan näkyvästi ja kuuluvasti, toimia esikuvina muille nuorille	Yhteisötaiteellinen prosessi, taiteen esittäminen muille

Työpajat Malmin nuorisotalolla

Työpajoja vedettiin yhteensä neljä kappaletta.

Osallistujat: 8 Malmin nuorisotalon nutakummmia (14-15-vuotiaita); 4 tyttöä, 4 poikaa. Puolet monikulttuurisia (pojat), puolet kantasuomalaisia (tytöt). Nuoret olivat jo toisilleen tuttuja.

Paikka: Malmin nuorisotalo

Ohjaajat: Ksenia Peltovuori (Humak, opiskelija) ja Asta Rentola (Allianssi) sekä Mervi Säyniö (nuorisotyöntekijä, Malmi).

Nutakummit toimivat tukihenkilöinä uusille talolla kävijöille. Kummina toimitaan puoli vuotta kerrallaan. AAR-pajat olivat osa nutakummien koulutusta.

Työpajat Malmin nuorisotalolla

To 31.3.2011

Olin viime to-iltana siellä Malmin nuorisotalolla pari tuntia. Nuoret oli tosi huippuja, tunsivat toisensa ennestään hyvin. Tehtiin pari lämpää, katsottiin Youtubesta Lekk - La Comida -video ja juteltiin vähän siitä ja sitten koristeltiin teemaan liittyen kollaasitekniikalla Ennakkoluulot roskiin -roskis niitten nuorisotalolle, jonka ne sitten veikin heti aulaan kävijöiden ihmeteltäväksi. --- Jos jotain erityisesti pistin merkille, niin rasismi -käsite ei ollut selkeä nuorille. Täytyy siis miettiä, miten sitä lähdetään avaamaan. Ehdotuksia?

Työpajat Malmin nuorisotalolla

1. Tutustuminen ja työpajaidean ja kevään aikataulun esittelemine. Teemaan tutustuminen.
2. Teemaan syventyminen: rasismi, ihmisoikeudet, ihmisarvo ja yhdenvertaisuus. Yhteiset säännöt työpajaprosessiin. Minä ja suhde toiseen. Ennakkoluuloista tietoiseksi tuleminen.
3. Ilmiön ymmärtäminen, nutakummien rooli suhteessa nutaan, rakentavan toiminnan taitojen harjoittelu draamapatsaitten avulla, taideteoksen suunnittelu.
4. Keskustelu edelliskerroista, taideteoksen työstä, loppupalautekeskustelu.

Havainnot Malmilta

- Nuoret olivat pääosin innokkaasti mukana
- Keskustelu vilkastui ja muuttui omakohtaisemmaksi, kun paikalla oli vain monikulttuurisia nuoria
- Leikit, ryhmäytymisharjoitukset, toiminnallisuus, keskustelut ja taiteen teko toimivat parhaiten
- Selvä ero ensimmäisten ja viimeisen tapaamisen välillä – tutustuminen ja teemaan syventyminen vei aikaa
- Taidetta tehdessä nousi oivalluksia ja nuorten oma näkemys aiheesta pääsi esiin
- Nuorten ja ohjaajakoulutuksen palautteet olivat rohkaisevia

Ajatuksia prosessista

- Yhdessä vai erikseen? Rasismista puhuminen erilaista, jos mukana vain monikulttuurisia nuoria. Toisaalta tärkeää nähdä rasismi yhteisenä ongelmana.
- Edellyttää
  - aikaa ja rauhaa
  - pitkäjänteistä ja jatkuvaa työtä
  - sitoutunutta, tiivistä ja turvallista ryhmää
  - luottamusta, hyvää vuorovaikutusta
    - tarvitaan mahdollisuus ja tila käsitellä prosessin aikana syntyneitä ajatuksia ja tunteita myös jälkeenpäin
    - vain muutaman kerran paikalla olleiden nuorten osallistuminen jäi pinnallisemmaksi

Ajatuksia prosessista

- Rasismia kohdanneiden nuorten tukeminen jäi ohueksi
  - Kaikki eivät jakaneet rasismin kohtaamisen omakohtaisia kokemuksia
  - Heikko luottamus (lyhyt aika, uudet ohjaajat)
- Aktiivisen kansalaisuuden taitojen omaksuminen edellyttää niitten konkreettista harjoittelua ja rohkeuden ja "voiman" keräämistä positiivisten kokemusten kautta

2012

- Näiden kokemusten perusteella AAR-opas nuorten parissa toimiville (2012)
- Avoin koulutus rasisminvastaisesta taidetyöpajaprosessista nuorten parissa toimiville (syksy 2012)

allianssi

Kiitos!

asta.rentola@alli.fi